

løvtræer, samt nåletræer i en zone på ca. 50-80 m parallelt med diget bør bevares uændret, som den er. Ellesumpen i vestkanten af delområde 1 og ud mod Mølleedybet bør bevares urørt, som den er.

Nåleskoven. Det foreslås, at der bevares partier med sitka- og rødgran i afd. 5 og 6, da årets kortlægninger har vist, at disse nålebevoksninger udgør fine ynglehabitater for skovsanger, rødtopper fuglekonge og evt. grå fluesnapper.

Fred til følsomme og sårbare ynglefugle. Der bør gennem intelligent planlægning af færdslen skabes stort set forstyrrelsesfri zoner i den vestlige og sydlige del af naturfondens del af skoven. Det kan bl.a. gøres ved at lade gamle træer vælte ud over skovveje og stier i fx den vestlige del (afd. 6, 8, 5 12 samt evt. også i afd. 13 og 16). Omkring Forvasken bør der planlægges, så færdsel minimeres langs nordbredden af Forvasken såvel som på sydsiden i ellesumpen mod diget. Rekreative anlæg og publikumsfaciliteter bør placeres nær P-pladsen ved Bøtøvej og omkring den eksisterende toiletbygning i afd. 3-4.

Genskabelse af næringsfattige strandoverdrev. Flis af skåret træ bør fjernes fra rydninger, der skal konverteres til lysåbne strandoverdrev, da det organiske materiale beriger jorden og derved bidrager til at fremme en næringselskende flora, som er uønsket i området. Der bør i stedet forvaltes efter at fremelske en lav og næringsfattig flora og bare sandede partier.

Der bør udvælges nogle særlige *indikator/flagskibsarter for Bøtø Skoven*, som forvaltningen skal rette sig mod at favorisere. Det foreslås, at disse fuglearter bl.a. skal være lærkefalk, natravn, vendehals, hedelærke og rødrygget tornskade, da disse arters habitatkrav passer godt sammen med andre truede arter af fx sommerfugle og planter, som ønskes fremmet i området gennem en levestedsforvaltning, der retter sig mod at genskabe strandoverdrev og lysninger inde i skoven – samtidigt med at de biologisk set mest interessante dele af skoven bevares.

Redekasser. Siden de 30 vendehalsekasser blev sat op i 2012, er der ved en del af redekasserne sket opvækst af buske og træer, så omgivelserne omkring disse redekasser er blevet mere lukkede. Redekasserne er som følge heraf ikke længere placeret så optimalt for vendehals. Det foreslås, at nogle kasser flyttes til mere åbne områder, hvor man kan formode, der vil komme flere myrer til samt til områder, hvor besøgstykket er lavt. Det vil være ønskeligt med nye vendehalsekasser i den sydlige del af skoven, hvor der i 2017 blev set/hørt vendehalse (skovafd. 10-11).

Der bør opsættes flere redekasser til perleugle i fondens del af skoven, herunder også i de sydlige og vestlige dele af skoven.

Det foreslås, at der opsættes redekasser til stor skallesluger ved Forvasken og enkelte steder langs med diget.

Fremadrettet ynglefuglekortlægning: Det foreslås, at der i 2018 udføres en ny og evt. mere omfattende ynglefuglekortlægning, der dækker flere arter og som strækker sig over hele ynglesæsonen mhp. at opnå bedre viden om tidligt ynglende arter og om skovens samlede ynglefuglefauna. Det foreslås, at videreføre årlige ynglefuglekortlægninger mhp. at følge fuglelivets reaktion på de ændringer, der sker som følge af naturprojektet og forøget færdsel.

5. Referencer

Falk, K. 1990: Vejledning i metoder til overvågning af fuglelivet. Skov- og Naturstyrelsen, Hørsholm

www.dofbasen.dk (Dansk Ornitologisk Forenings internetbaserede database til registreringer af observationer af fugle og andre udvalgte dyr)

Bilagsliste

Bilag 1. Afgrænsning af undersøgelsesområdet

Bilag 2. Optællingsvejledning

Bilag 3. Yngleregistreringer af hedelærke i 2017

Bilag 4 Yngleregistreringer af skovsanger i 2017

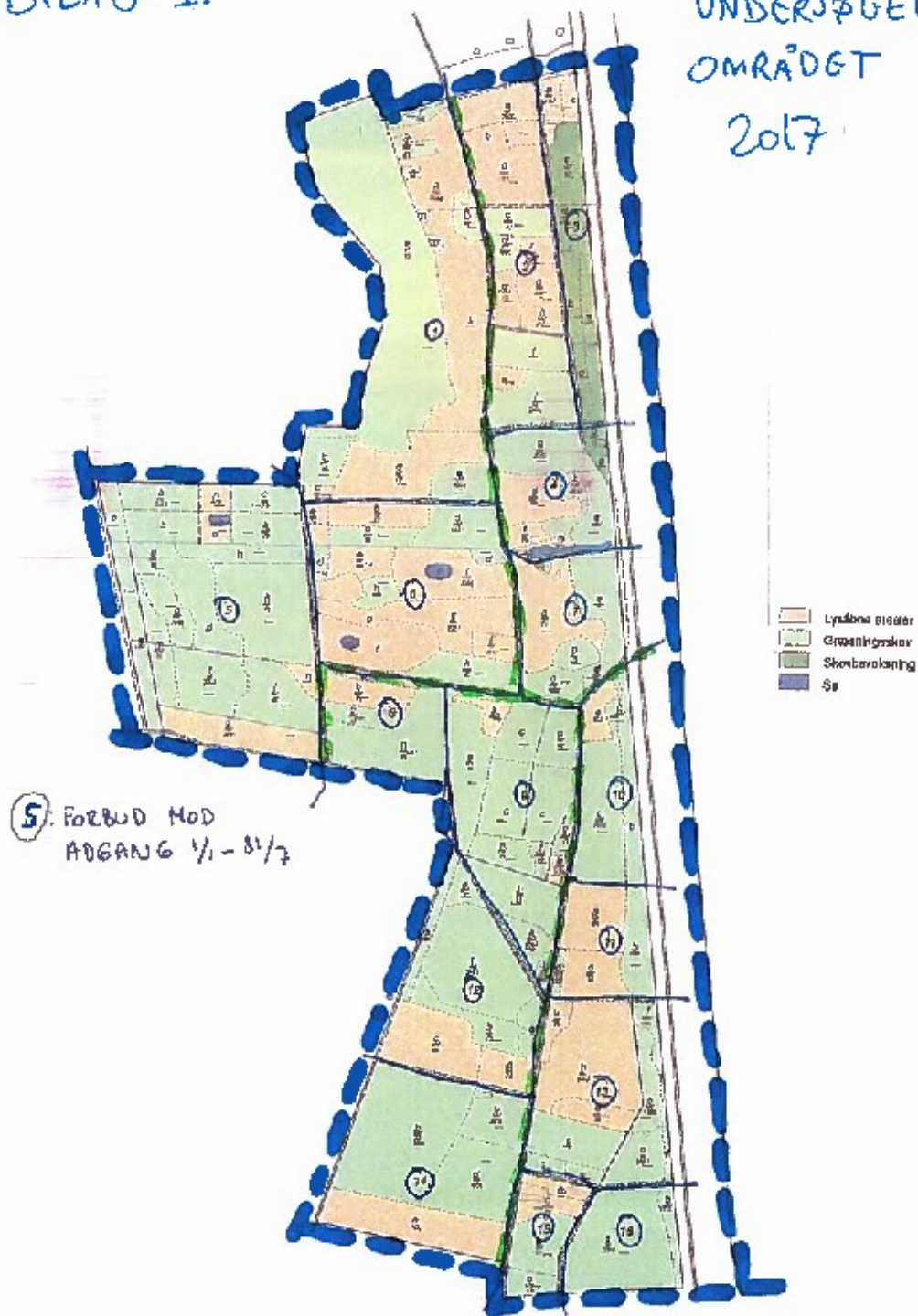
Bilag 5. Yngleregistreringer af rødtoppet fuglekonge i 2017

Bilag 1. Undersøglesområdet afgrænsning

Betskov, Driftsplan 2020 med afgrænsning 1:10000

BILAG 1.

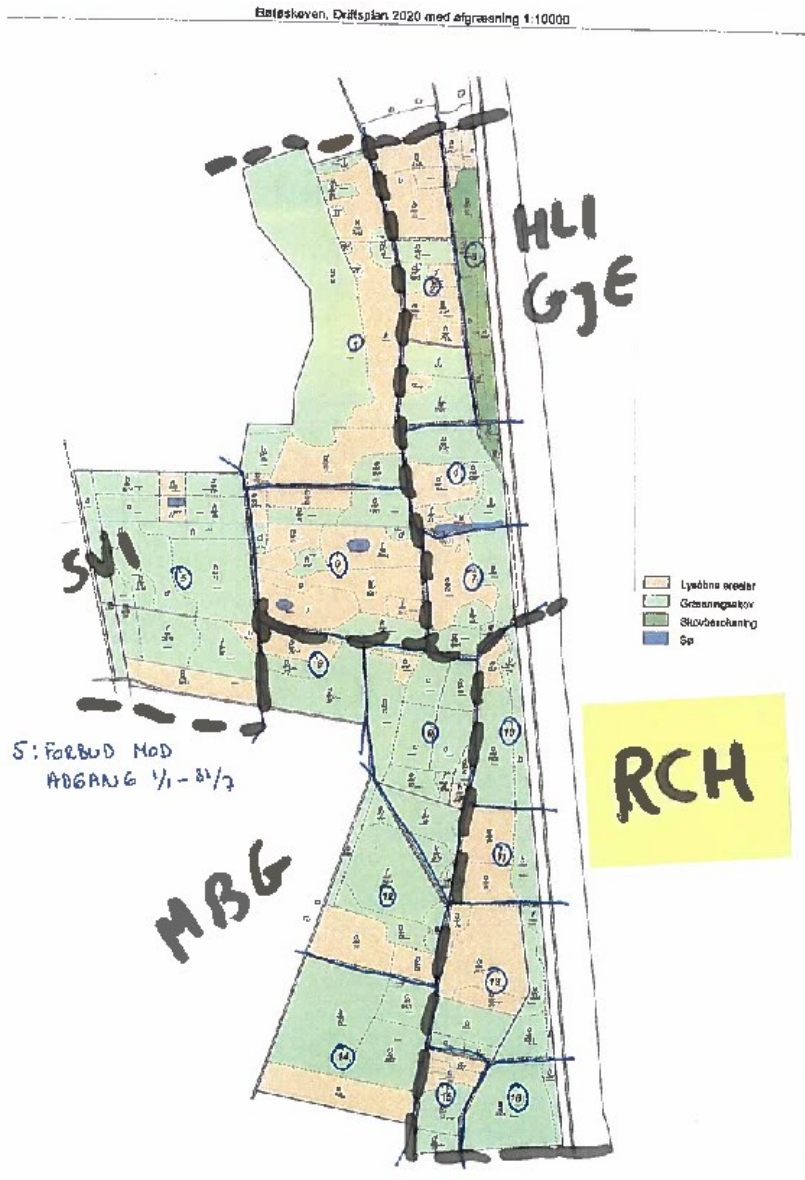
UNDERSØGELSES-
OMRÅDET
2017

Bilag 2. Optællingsvejledning

Optælling af udvalgte fugle i Bøtø Skoven 2017 og 2018

Beskrivelse af hvordan optælling (kortlægning) udføres, hvilke fokusarter undersøgelsen omfatter, fordeling af optællingsområder og hvordan optællingerne afrapporteres.

Formål og omfang

Gennemgang af området for at kortlægge sjældne og fåtallige ynglefugle (listet nedenfor). Der laves kortlægning i 2017 og 2018. Forventet antal besøg 3-5 gange pr år.

Fokuserter:

Primære arter: Havørn, perleugle, natravn, vendehals, hedelærke og rødtoppet fuglekonge.

Sekundære arter: Rovfugle, skovsneppe, huldue, turteldue, ugler, lille flagspætte, sortstrubet bynkefugl (også på diget), skovsanger, rødrygget tornskade, ravn, gulirisk samt andre usædvanlige fund.

Optællingsprojekt i Bøtø Plantage			
Kortlægning af udvalgte fuglearter i 2017			
Udføres for Den Danske Naturfond og Guldborgsund Kommune			
Optæller	Initial	Skovafdeling	Bemærkning
Hans Lind & Gert Jeppesen	HLI/GJE	2, 3, 4, 7	tjekker vendehalsekasser
René Christensen	RCH	10, 11, 13, 15, 16	Fokus på rødtoppet fuglekonge i hele plantagen
Simon Vikstrøm	SVI	1, 5, 6	tjekker perleuglekasser, ørnerede koordinator
Michael Grell	MBG	8, 9, 12, 14	Fokus på rødtoppet fuglekonge i hele plantagen

Metode

- Optællingsområdet er opdelt i skovparter nummereret 1-16. Hver optæller har fået tildelt et særligt ansvarsområde (bestående af 3-5 skovparter), hvor man som optæller er særligt ansvarlig for at kortlægge ynglefuglene. Se kort og tabel ovenfor. Alle er dog velkomne til at kortlægge i hele skoven (undtagen skovpart 5).
- Optællingsgruppen gennemfører per ynglesæson 3-5 kortlægninger af ynglefugle med hovedfokus på de delområder, man er udpeget som ansvarlig for. Observationer af fokuserterne gjort i andre dele af skoven registreres dog altid.
- Skovpart 5 rummer havørnerede, der beskyttes mod forstyrrelse. Simon Vikstrøm har som ørnerede-koordinator ansvar for denne afdeling. Her foretages registreringer kun i forb. m. SVI's eventuelle kontrolbesøg. Kortlægninger foretages derudover fra skovveje, der afgrænser skovpart 5.
- Alle observationer af fokuserterne tegnes ind på feltkort (printet eller elektronisk). Fuglens relevante yngleadfærd (fx sang, redebygning eller ungefodring) anføres ved symbol eller noteres på anden vis. Brug gerne atlasprojektets adfærds-koder (https://dofbasen.dk/atlas/guides/Generelt/yngleadfard_note.pdf). Feltkortet skal være selvforklarende, sådan at MBG som koordinator senere kan aflæse og forstå registreringerne. Hvis du bedømmer en observation af en fugl til at være en trækfugl, bør det anføres.
- Ved registrering og bedømmelse af, hvor vidt der er tale om lokale ynglepar benyttes optællingsvejledninger udarbejdet af DOF – fx til caretakerprojektet og til atlas II projektet. Der er specifikke artsvejledninger for mange af de relevante fokuserter – se:
<https://dofbasen.dk/atlas/vejledninger>
<https://dofbasen.dk/ART/alleyvejl.php>
- Forstyrrelse: Optællerne er under arbejdet opmærksomme på aktiviteter, der kan være forstyrrende for fuglelivet – særligt følsomme arter som fx rovfugle. Forstyrrelser eller forhold vedr.

driften af skoven (fx anbefalinger til styrkelse af fuglelivet) kan oplyses til koordinator mhp. senere sammenfatning i rapporten.

Bearbejdning og sammenfatning af data

- a) Efter ynglesæsonen – og senest 15. august – indsender observatørerne de udfyldte feltkort med registreringer til koordinator (MBG). I skal bare sende de kort I har udfyldt i felten, som de er. Feltkortene skannes og mailer elektronisk. Det er vigtigt at alle overholder deadline for at undgå at enkelte manglende kort forsinker hele afrapporteringen!
- b) Når koordinator har alle feltkort bearbejdes materialet, og der udarbejdes et prikkort for hver art, der sammenfatter resultaterne i et udbredelseskort med anførelse af, om der er tale om mulige, sandsynlige eller sikre ynglepar.
- c) Når det skal vurderes, om der er tale om et lokalt ynglepar anvendes atlasprojektets kriterier. Dvs. at enkeltstående registreringer af syngende fugle kun kan regnes som et muligt ynglepar. To observationer af en syngende fugl gjort på samme sted med mindst 8 dages mellemrum kan regnes som et sandsynligt ynglepar osv.
- d) På prikkortet indtegnes territorier af de ynglepar, der vurderes at have gennemført yngleforsøg i skoven. Enkeltstående registreringer af formodede træk- og strejffugle tages ikke med, men bruges evt. ifm. artsgennemgang i rapporten.

Afrapportering

Herefter udarbejdes til Guldborgsund kommune en kort rapport max 5 sider, der opsummerer feltarbejdet og resultaterne med hovedvægten på de ovenfor nævnte fokusarter.

Ansvarlig koordinator

Michael Grell er koordinator for gruppen. Tlf. 2212 7240. E-mail: mbgrell@gmail.com

Kontaktperson til skoven

Skovfoged Thyge Andersen. Tlf. 4045 0374. E-mail: thyge@skovfogeden.dk

Kontaktperson til kommunen

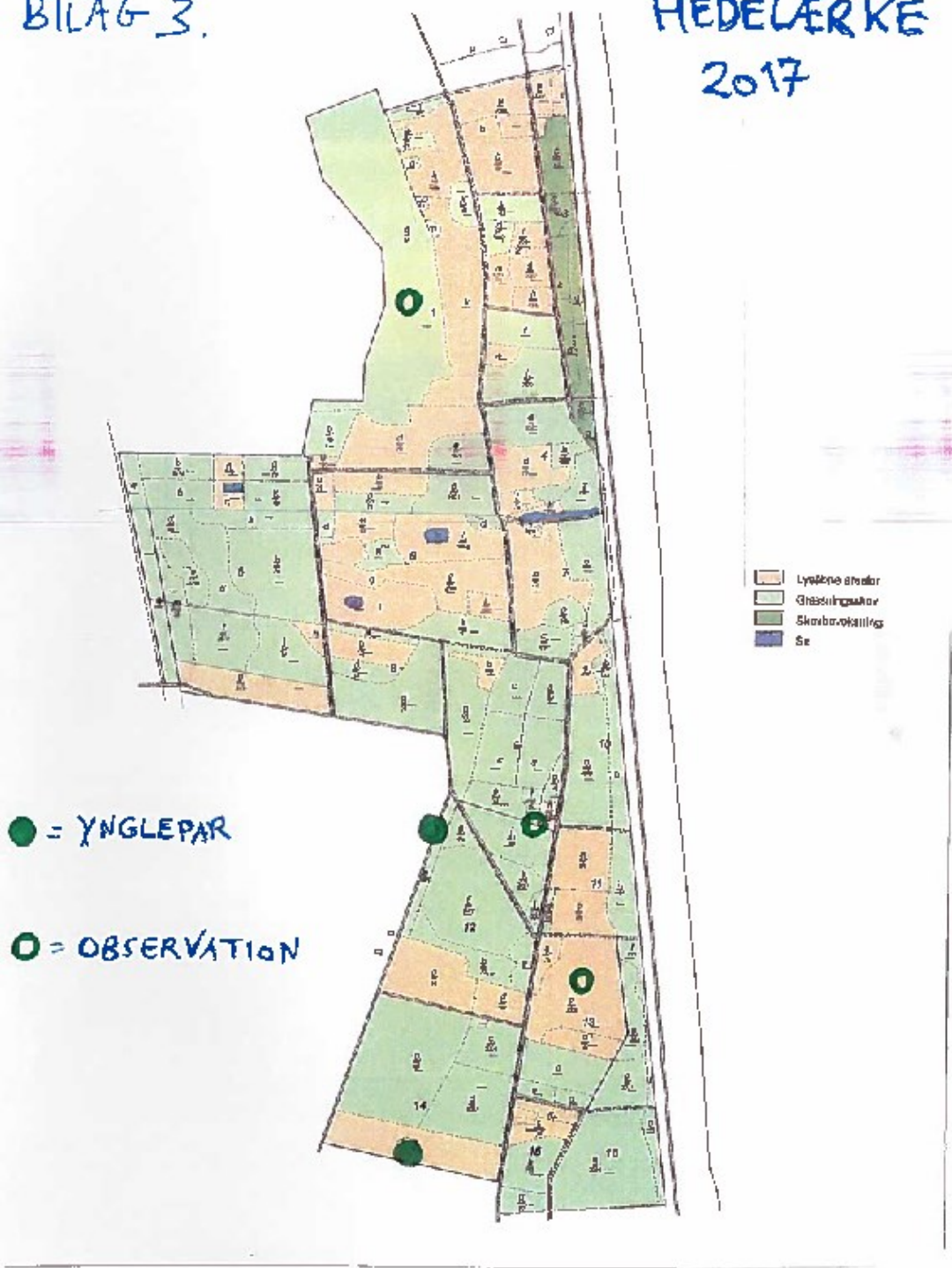
Projektleder Anita Pedersen. Tlf. 5473 1980. E-mail: aped@guldborgsund.dk

Bilag 3. Yngleregistreringer af hedelærke 2017

Betlehøven, Ortisplan 2020 med afgrænsning 1:10000

BILAG 3.

HEDELERKE
2017

Bilag 4. Yngleregistreringer af skovsanger 2017

Bjælleskoven, Driftplan 2020 med afgrænsning 1:10000

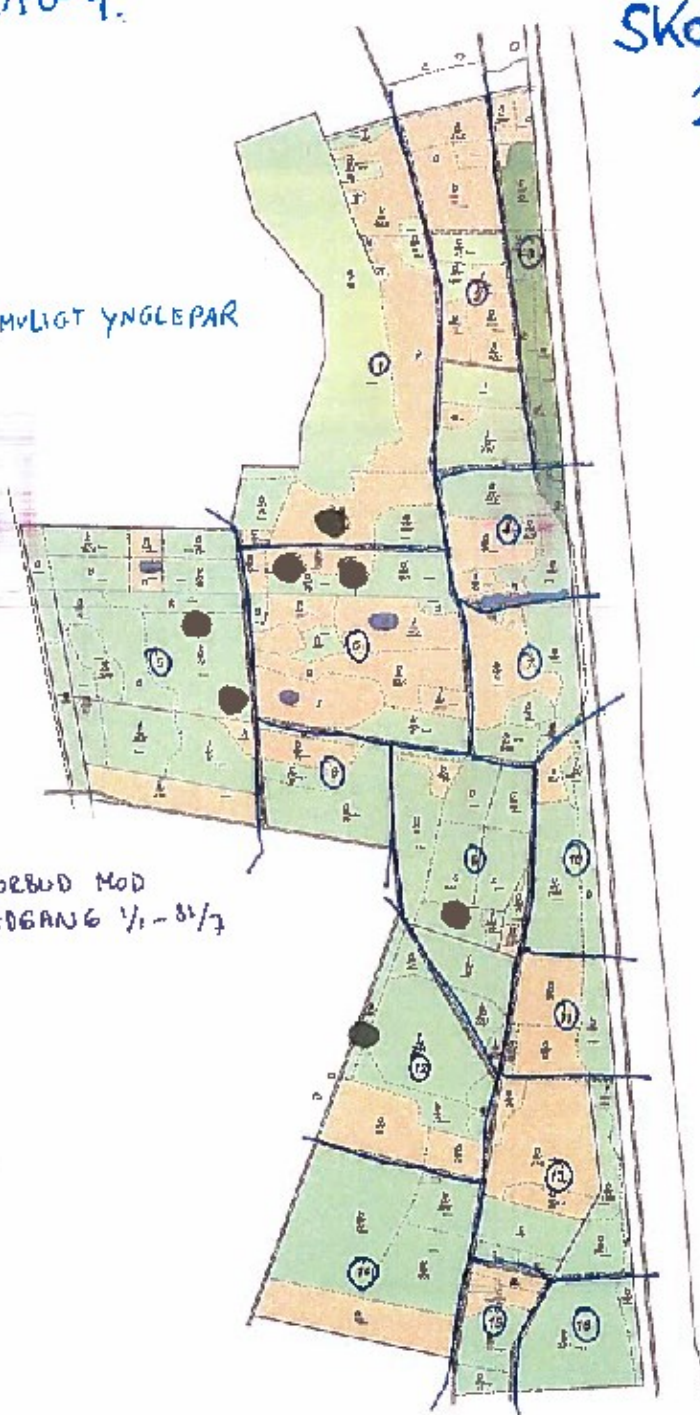
BILAG 4.

SKOVSANGER
2017

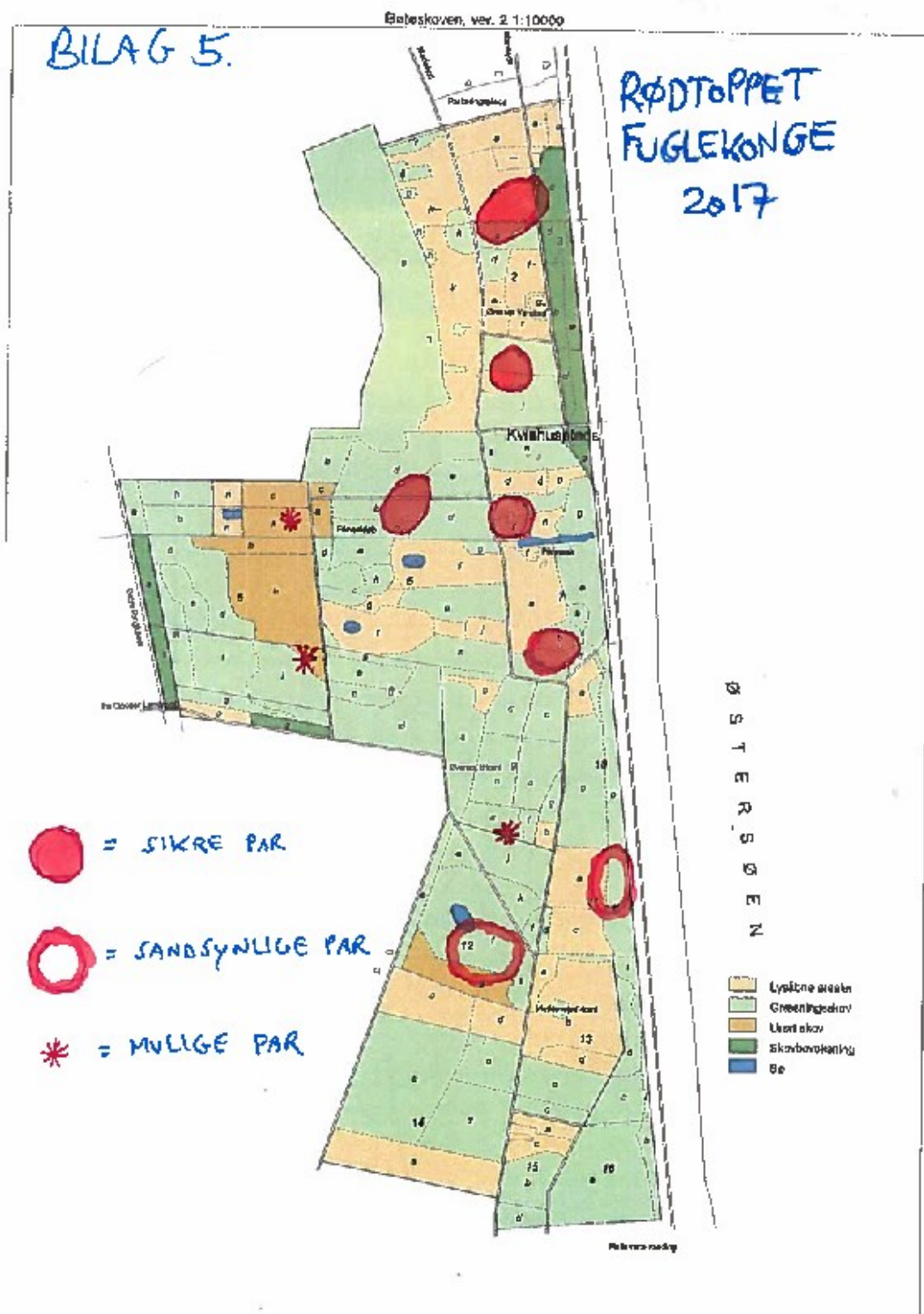
● = MULIGT YNGLEPAR

S: FORBUD MOD
ADGANG 1/1 - 31/7

- Lyshede arealer
- Orskningsareal
- Skovbænkning
- Sp

Bilag 5. Yngleregistreringer af rødtoppet fuglekonge 2017

Ynglefugle i Bøtø Skoven 2017 – afrapportering af optællingsprojekt

af Michael Borch Grell

ISBN 978-87-970324-0-4